

Verlag Focusbijeenkomst Dalfsen Centrum Aardgasvrij

Datum	7 juli 2022	
Locatie	Zaal De Overkant	
Organisatie	Team Duurzaamheid, gemeente Dalfsen	Werkgroep Bewust Wonen, Groen Gebogen

Beste bewoners van Dalfsen Centrum,

De tweede bijeenkomst is een feit en dus ook het verslag van deze bijeenkomst.

Doel van de Focusbijeenkomst was het identificeren van randvoorwaarden voor een aardgasvrij Dalfsen Centrum. Aan de stamtafels name circa 25 mensen deel aan de bijeenkomst.

De afname van deelnemers ten opzichte van de eerste bijeenkomst is geen zorgpunt vanuit het oogpunt van participatie. We zorgen voor aandacht om zoveel mogelijk mensen blijven informeren over de voortgang van ons gesprek. Sterker, dat is onderdeel van de stamtafelgesprekken in deze bijeenkomst. Laat je burens daarom weten dat ze zich kunnen aanmelden op www.dalfsen.nl/dalfsencentrum!

In de Startbijeenkomst kwamen we met een 'leeg vel' naar u toe, met als doel informatie verzamelen over een aantal thema's. De toelichting omtrent de huidige opties voor aardgasvrij verwarmen zijn geschetst, maar voor we concreet worden, richten we ons eerst op de eisen van de buurt aan een aardgasvrij Dalfsen Centrum.

We hebben de presentatie over het verloop van het hele aardgasvrij traject bijgevoegd bij dit verslag.

Verslag startbijeenkomst

Het verslag van de Startbijeenkomst van 8 juni leidde niet tot commentaren via e-mail op het adres dalfsencentrum@dalfsen.nl. Ook bij de deelnemers van de Focusbijeenkomst zijn geen op- en aanmerkingen gemaakt.

In dat verslag hebben we alle informatie omtrent een aantal thema's verzameld:

1. thema Aardgasvrij – Isolatie – Zonnepanelen;
2. thema Groen;
3. thema Verkeer;
4. thema Wateroverlast;

In de Focusbijeenkomst koppelden we de "thema's" aan "energieaspecten", namelijk het aspect "Isolatie", het aspect "Duurzame installatie" en het aspect "Draagvlak buurt". Daarnaast is ruimte geboden een buurtspecifiek aspect te benoemen.

Aan de hand van 12 vragen proberen we in dit verslag een **concept Droombeeld aardgasvrij Dalfsen Centrum** op te stellen. We realiseren ons dat de antwoorden zijn gegeven door de circa 25 deelnemers van de Focusbijeenkomst.

In de zomer en najaar gaan we (buurtbewoners en gemeente) de buurt in, om zoveel mogelijk mensen te informeren over de concept randvoorwaarden.

In september 2022 leggen we een zo breed mogelijk gedragen **Droombeeld aardgasvrij Dalfsen Centrum** voor aan de deelnemers van de Droombijeenkomst, inclusief de wethouder.

De vragen en antwoorden zijn mogelijk droge kost om te lezen, maar aan het eind van dit verslag zijn de kernpunten voor het **concept Droombeeld aardgasvrij Dalfsen** samengevat.

Energieaspecten “Isolatie” & “Duurzame Installatie”

Vraag 1. – Hoe pak je dit het liefste aan: individueel en/of collectief?

De vraag specifiek bij isoleren is of sommige woningen nog wel waard zijn om helemaal te verduurzamen, vanwege de leeftijd. Daarvoor is echter informatie nodig op woningniveau, wat op dit moment ontbreekt bij de gemeente. De gemeente kent de bouwjaren van de gebouwen, maar heeft geen zicht op individuele mate van verduurzaming van de woningen.

Iedere woning is dus maatwerk, maar mogelijk kan wel centraal worden ingekocht.

Bij de tafel “Duurzame installatie” is geen echte keus gemaakt; zowel individueel als collectief moet (naast elkaar) kunnen bestaan. Eén bewoner gaf te kennen dat het beter centraal geregeld kan worden, zoals ook met de overgang naar aardgas.

Antwoord: individueel en collectief isoleren en installeren moeten naast elkaar kunnen bestaan in aardgasvrij Dalfsen Centrum.

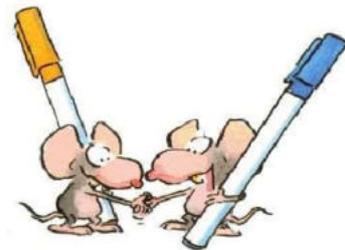
Vraag 2. – Wie moeten er bij betrokken worden?

De belangrijkste betrokkene is de energieadviseur, op basis van de briefjes. Een onafhankelijk adviseur die de kosten en baten van isoleren kan voorrekenen.

Daarmee kunnen ook lastige technische uitdagingen (geen spouw, geen kruipruimte) worden geïnventariseerd.

Ook de vakmensen (aannemers en installateurs) zijn nadrukkelijk genoemd als belangrijke betrokkenen.

De netbeheerder en een energiemaatschappij zijn tenslotte ook genoemd als spelers op weg naar aardgasvrij wonen

samenwerken

Opvallend is dat partijen als de woonstichting en ondernemers niet zijn genoemd. Mogelijk is de praktische invulling het uitgangspunt geweest bij de brainstorm.

Antwoord: Energiecoach, vakmensen en netwerkbeheerders zijn de genoemde belangrijkste betrokkenen voor een aardgasvrij Dalfsen Centrum.

Vraag 3. – Welke thema’s kunnen we koppelen?

Bij de koppeling met andere thema’s, komen de termen ‘onderhoudsplanning’, ‘ventilatie’, ‘zonwering’, infrastructuur netbeheerder’ en ‘de Vecht’ naar voren. Daarnaast is bij de oudere woningen ‘asbest’ en thema.

De briefjes bij de “Duurzame installatie” vermelden de “jongeren” als thema. Daarnaast is de koppeling met de Klimaatstraat genoemd. De uitstraling van een aardgasvrije woning is ook van belang.

Antwoord: De verduurzaming van gebouwen kan worden vergemakkelijkt door een koppeling met onderhoudsplanningen (zoals bij VvE’s). Dit kan mensen haakjes geven om meer te doen dan alleen de dakpannen vervangen bijvoorbeeld.

Vraag 4. – Wat zijn de financiële eisen en welke instrumenten worden verwacht?

De overgang naar Aardgasvrij Dalfsen Centrum moet betaalbaar en haalbaar zijn voor bewoners.

Een andere opmerking is dat het niet altijd duidelijk is, waar informatie te vinden is. Het antwoord op deze vraag heeft derhalve diverse linkjes naar reeds bestaande websites, met informatie over verduurzamen.

Informatie

De eerste stap is isoleren met op <https://www.verbeterjehuis.nl/verbeteropties/dakisolatie/> diverse tips. De website is onderdeel van een landelijke campagne, die recent is gestart om het isoleren van met name woningen met een E, F en G label te versnellen.

De tweede stap is het verduurzamen van de installatie, waarbij vanaf 2026 een hybride warmtepomp verplicht is.

Op <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/duurzaam-verwarmen-en-koelen/hybride-warmtepomp/#:~:text=Een%20hybride%20warmtepomp%20haalt%20energie,je%20besparen%20op%20je%20energieverbruik> staat meer informatie over wat een hybride warmtepomp nu eigenlijk is.

Een warmtenet en een elektrische warmtepomp zijn beiden een zogenaamde Laag Temperatuur verwarmingssysteem (LT). Het aanpassen van het afgiftesysteem in de woning (van radiatoren naar bijvoorbeeld vloerverwarming) kan dus ook aan de orde zijn.

Veelgevraagd en niet altijd even bekend, is de energiecoach van de gemeente Dalfsen. De coach is gratis, en kan met een keukentafelgesprek komen tot een passend plan voor de verduurzaming van een specifieke woning.

Op <https://www.duurzaambouwloket.nl/dalfsen/energieadvies-dalfsen> is de energiecoach te reserveren.

Naast de energiecoach is er ook algemene informatie te vinden op het Duurzaam Bouwloket (<https://www.duurzaambouwloket.nl/gemeente>). De gemeente informeert, maar zal dat ook beter kenbaar moeten maken met herhaling, herhaling, herhaling.

Financiën

Het eerste financiële instrument dat bewoners noemen is subsidie. Subsidie krijg je vaak in aanvulling op een eigen investering, wat impliceert dat je zelf geld hebt gespaard voor een maatregel. Op <https://www.duurzaambouwloket.nl/subsidiecheck> zijn voor de gemeente Dalfsen beschikbare (landelijke) subsidies weergegeven.

Voor de mensen die geen potje hebben, is een subsidie niet praktisch.

Duurzaamheidsleningen (zoals die op <https://www.warmtefonds.nl/particulieren>) zijn reeds beschikbaar, maar leveren ook een BKR registratie op die niet altijd gewenst is.

Een alternatief, dat in ontwikkeling is, is de woninggebonden lening. Deze is zoals de naam zegt gebonden aan de woning, en niet aan de eigenaar. Bij verkoop van het huis gaat de lening over van de verkopende naar de kopende partij. Er lopen gesprekken op Rijksniveau om deze vorm van lenen te onderzoeken.

Onderzoek

De staat van de huidige woningen is voor de gemeente een 'black box', ofwel, we hebben geen openbare informatie om te zien hoe woningen er precies voor staan op energetisch gebied. Er zijn woningen met een energielabel, maar veel meer gebouwen zonder energielabel. En een energielabel zegt niet altijd iets over de isolatie van woningen, als zonnepanelen zijn toegepast.

Er zijn verschillende type warmtepompen, die we in september verder voor het voetlicht zullen brengen in de bijeenkomst. Daarbij zal ook WKO (warmte-koude opslag) en waterstof aan de orde.

Antwoord: Een financiële variatie aan maatregelen is nodig (subsidie, leningen), naast informatie (fysiek en digitaal) en faciliteren van bewoners bij informatieverstrekking en planvorming. Er is een apart aspect 'warmtefonds' genoemd, dat verderop is beschreven.

Energieaspect “Draagvlak buurt”

Om een zogenaamde “Brexit besluit” te voorkomen, waarbij een kleine minderheid besluit voor een ‘stille’ meerderheid, is dit energieaspect benoemd.

Vraag 1. – Hoe bereiken we de overige mensen?

Een open deur zijn het aanspreken van buurtverenigingen om meer mensen te bereiken.

Inhoudelijk is met klem gevraagd concretere informatie te delen, waardoor mee gevoel met het onderwerp ontstaat. Op dit moment is het heel abstract, terwijl mensen willen weten welke techniek ze kunnen kiezen en wat de techniek kost en oplevert.

We begrijpen deze opmerking en zullen proberen in de 3^e bijeenkomst in de inleiding meer concreet te laten zien waarom we deze abstracte stappen genomen hebben.

Een ander aspect is ‘keuzevrijheid’, dat is genoemd als een voorwaarde voor draagvlak, en hetgeen mensen aanspreekt.

Antwoord: we gaan met een aantal actieve bewoners de komende 2 weken kijken hoe we de wijk verder kunnen informeren over de bijeenkomsten.

Vraag 2. – Hoe besluiten we over de buurtdroom?

Deze vraag is vooral procesmatig beantwoord.

Door goede informatie te bieden over de keuzes die mogelijk zijn, kunnen mensen kiezen wat het beste bij hen past. Dit is echter een (op het oog) individueel traject, waarbij (mogelijk) voorbij wordt gegaan aan de collectieve oplossingen.

Belangrijk is dus goede informatie voor te leggen, op basis van de staat van de woningen en de goede vergelijking van de alternatieve opwekkers.

Antwoord: goede informatievoorziening over isolatie en duurzame installatie maakt dat iedereen een eigen keuze kan maken.

Vraag 3. – Wat gaan bewoners doen?

Deze vraag is niet expliciet beantwoord, maar de laagdrempelige communicatie is een voorwaarde om mensen te betrekken.

Vraag 4. – Wat gaat de gemeente doen?

Het opstellen en goede communiceren van een isolatieplan is meerdere malen opgeschreven. Daarnaast is gevraagd te helpen bij de inventarisatie van de huidige energetische staat van de woning (energielabels).

Verder is het van belang dat we nieuwe technieken goed in de gaten houden en indien mogelijk mensen informeren over de nieuwe installatietechnieken.

Antwoord: Actief informeren over gebouwisolatie en nieuwe installatietechnieken.

Eigen energieaspect “Warmtefonds”

Enkele deelnemers hebben dit thema benoemd, vanwege de berichtgeving over de kosten van de warmtetransitie.

Uitgangspunten zijn dat duurzame energie beschikbaar moet zijn voor iedereen, ook de lage inkomens. Een briefje stelt echter ook dat mensen de financiën rond kunnen krijgen zonder bank, bijvoorbeeld door terugbetaling via belastingen.

De vraag nu is dat de gemeente een fonds gaat beheren, waarbij je kunt gaan lenen tegen 0% rente. De lening wordt aangepast aan de behoefte van de gebouweigenaar. Mogelijk kan het energielabel hierbij worden opgenomen, is een van de suggesties.

Concept Droombeeld Aardgasvrij Dalfsen

Als we de belangrijkste punten uit de antwoorden op een rij zetten, hebben we stellingen waar we 14 september met elkaar over kunnen debatteren.

Komende zomer gebruiken we om de stellingen aan te scherpen en eventueel nog vergeten stellingen toe te voegen.

De volgende stellingen zijn voorwaarden voor de bewoners van Dalfsen Centrum:

1. De verduurzaming van de gebouwen vindt plaats op individuele én collectieve schaal;
2. We starten met (collectieve) isolatie van de gebouwen;
3. We gaan zoeken naar hulp bij monumenten;
4. Gelijktijdig gaat gemeente in overleg met Enexis over de aanpak van de netcongestie;
5. We proberen flexibel te blijven in de keuze voor (een) duurzame installatie(s);
6. In Dalfsen Centrum werken bewoners, woningstichting, ondernemers en gemeente samen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid om in 2050 aardgasvrij te zijn;
7. Er zijn financiële instrumenten noodzakelijk (subsidies / leningvormen) met begeleiding;
8. Er is goede informatie (kennis & kunde) nodig verstrekt door de overheid (energiecoach / duurzaam bouwloket / gemeentelijke energie bedrijf, mocht dat er komen);
9. Besluitvorming over de stappen naar aardgasvrij wonen/werken vindt plaats op individueel niveau, op basis van informatie over de alternatieve installaties.

10. Aspecten die nog moeten worden toegevoegd?

Voorwaarde voor gedragen besluitvorming

We gaan samen de buurt in deze zomer en werken met Werkgroep Bewust Wonen en de Actieve Bewonersgroep samen een plan uit eind juli 2022.

Mocht u mee willen doen aan de Actieve Bewonersgroep, meldt u aan op dalfsencentrum@dalfsen.nl, met uw naam en telefoonnummer.

De gemeente zal daarnaast de website [www.dalfsen.nl/Dalfsen Centrum](http://www.dalfsen.nl/Dalfsen_Centrum) gebruiken als informatiekanaal, samen met een Facebook pagina voor Dalfsen Centrum.

Tot slot

We hopen u allemaal terug te zien op **14 september 2022** in **De Overkant**.

Dit is de gelegenheid om mee te praten over de toekomst van jouw woning! Zegt het voort!!

Tot snel,

Frankwin Faber
Voorzitter werkgroep Bewust Wonen

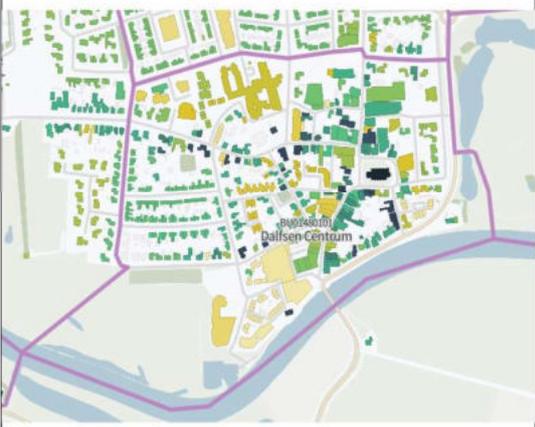

Anthony Voets
Projectleider Aardgasvrij Wonen

Presentatie Focusbijeenkomst 7 juli 2022

Welkom buurtbewoners van Dalfsen Centrum

<p>Programma Startbijeenkomst</p> <p>20:00 – 20:05 Welkomstwoord 20:05 – 20:30 Toelichting bijeenkomst 20:30 – 21:00 Stamtafelgesprekken 21:00 – 21:10 Pauze 21:10 – 21:30 Stamtafelgesprekken 21:30 – 21:50 Terugkoppeling stamtafels 21:50 – 22:00 Het vervolg in de zomer 22:00 – 22:30 Napraten...</p> <p> </p>	
--	--

De eerste sessie

8 juni 2022 was de bijeenkomst, met hoge opkomst.

Aardgasvrij/warmtenet:

- Zorg over verduurzaming monumenten
- Subsidies voor opslag van energie
- Zelf al wel druk met verduurzamen
- Gezamenlijk vaak genoemd
- Dalfser Energie Maatschappij

Groen:

- Combinatie van groen en isolatie (groen dak)
- Adoptie van boomspiegels

Wateroverlast - verkeer:

- Meer groen, minder stenen (Klimaatstraat)
- Afstemming met Centrumvisie

Wat gaan we doen vanavond?

Bijeenkomst #1:

- Ophalen van beleving bij aardgasvrij wonen
- Korte toelichting warmtenet
- Korte toelichting warmtepomp
- Ophalen informatie over gevoel bewoners bij komende transitie

Bijeenkomst #2:

- Randvoorwaarden voor aardgasvrij wonen
- Zonder de vraag "wat kost het?"
- Belangrijkste vraag: "wat willen we?"
- Hoe betrekken we zoveel mogelijk buurtgenoten?

En hoe gaan we verder?

Na deze bijeenkomst:

- Opstellen verslag van bijeenkomst #2
- In gesprek met Actieve bewoners over communicatie in de buurt
- Opstellen activiteitenagenda, en afstemmen activiteit en organisatie

Bijeenkomst #3

- Aanwezigheid van wethouder André Schuurman
- In gesprek/debat over de randvoorwaarden
- Vaststellen randvoorwaarden met aanwezigen

September - november

- De wijk in, zowel buurtbewoners als de gemeente
- Aanvullen/bijstellen uitgangspunten door buurtbewoners
- **Eind oktober vaststellen randvoorwaarden buurt.**

Wat levert dit op?

Bijeenkomst #4:

- Vaststellen voorwaarden aardgasvrij Dalfsen Centrum
- Presentatie menukaarten Duurzame Installaties (warmtenet / warmtepomp / evt. nieuw)
- Eerste opzet route naar aardgasvrij in 2050

Bijeenkomst #5:

- Presentatie route-op-hoofdlijnen naar aardgasvrij 2050
- Feestje met hapje en drankje

Stamtafels

Aan het werk

We hebben 4 vraagstukken staan voor vanavond:

1. Isolatie van de woningen;
2. Duurzame installatie;
3. Draagvlak buurt;
4. <<thema>>

1e rondje van 30 minuten

Pauze (tot 20:30)

Stamtafels

Aan het werk

We hebben 4 vraagstukken staan voor vanavond:

1. Isolatie van de woningen;
2. Duurzame installatie;
3. Draagvlak buurt;
4. <<thema>>

2e rondje van 20 minuten

Terugkoppeling stamtafels

Aan de slag deze zomer

Wij blijven ook deze zomer in gesprek!

Op dit moment zijn we met 91 adressen in contact (12% van Dalfsen Centrum)

In de maanden september, oktober en november zullen we samen de buurt in gaan om zoveel mogelijk bewoners te informeren.

De organisatie wil graag komen tot een breed gedragen documenten om te voorkomen dat dadelijk een kleine groep beslist voor de meerderheid.

Het verslag zetten we op als een concept droomplan.

Veel plezier met het bespreken op de buurt apps en tijdens de BBQ!!

Volg www.dalfsen.nl/dalfsencentrum voor meer informatie over de acties.

